

GIÁO DỤC HỌC ĐẠI CƯƠNG

GV: ThS. Vũ Kim Ngọc

Trường Cao đẳng Sư phạm trung ương TPHCM

Email: Ngocvk@yahoo.com

Điện thoại: 0983816278

Fb: Vu Kim Ngoc

Fanpage: @Haygocua

PHẦN 1. NHỮNG VẤN ĐỀ CHUNG

NGƯỜI GIÁO VIÊN XHCN

- I. Vị trí và chức năng của người giáo viên
- II. Đặc điểm của lao động sư phạm
- III. Những nhiệm vụ và quyền hạn
- IV. Những yêu cầu đối với người giáo viên.
- V. Người giáo viên với việc nâng cao trình độ nghề nghiệp

I. Vị trí và chức năng của người giáo viên

1. Người giáo viên

2. Vị trí và chức năng

Vai trò

- Đối với sự sinh tồn và phát triển của xã hội
- Đối với sự nghiệp cách mạng
- Đối với sự nghiệp giáo dục thế hệ trẻ

II. Đặc điểm của lao động sư phạm

- 1.Đặc điểm về mục đích của lao động sư phạm
- 2.Đặc điểm về đối tượng
- 3.Đặc điểm về công cụ - Nhân cách người thầy
- 4.Đặc điểm về sản phẩm – Nhân cách người học
- 5.Một số đặc điểm khác của lao động sư phạm.

III. Những nhiệm vụ và quyền hạn

- 1.Căn cứ
- 2.Nhiệm vụ
 - Giáo dục, giảng dạy theo mục tiêu, nguyên lý
 - Gương mẫu thực hiện nghĩa vụ công dân
 - Giữ gìn phẩm chất, uy tín, danh dự.
 - Không ngừng học tập, rèn luyện.

PHẦN 2. NHỮNG VẤN ĐỀ CHUNG

Khái niệm nhân cách

Nhân cách:

- *những thuộc tính đặc biệt mà một cá thể có được trong hệ thống các quan hệ xã hội,*
- *trên cơ sở hoạt động và giao lưu,*
- *nhằm chiếm lĩnh các giá trị văn hoá vật chất và tinh thần.*
- *Những thuộc tính đó bao hàm các thuộc tính về trí tuệ, đạo đức, thẩm mỹ, thể chất...*

CÁC YẾU TỐ ẢNH HƯỞNG ĐẾN SỰ PHÁT TRIỂN NHÂN CÁCH.

- **BẨM SINH – DI TRUYỀN**
- **MÔI TRƯỜNG**
- **GIÁO DỤC VÀ TỰ GIÁO DỤC**
- **HỌAT ĐỘNG CÁ NHÂN**

Thuyết trình nhóm
Vai trò của các yếu tố đối với sự hình thành nhân cách trẻ

1. Khái niệm.
2. Vai trò
3. Kết luận sự phạm

CÁC YẾU TỐ ẢNH HƯỞNG ĐẾN SỰ PHÁT TRIỂN NHÂN CÁCH.

BẨM SINH – DI TRUYỀN

Khái niệm

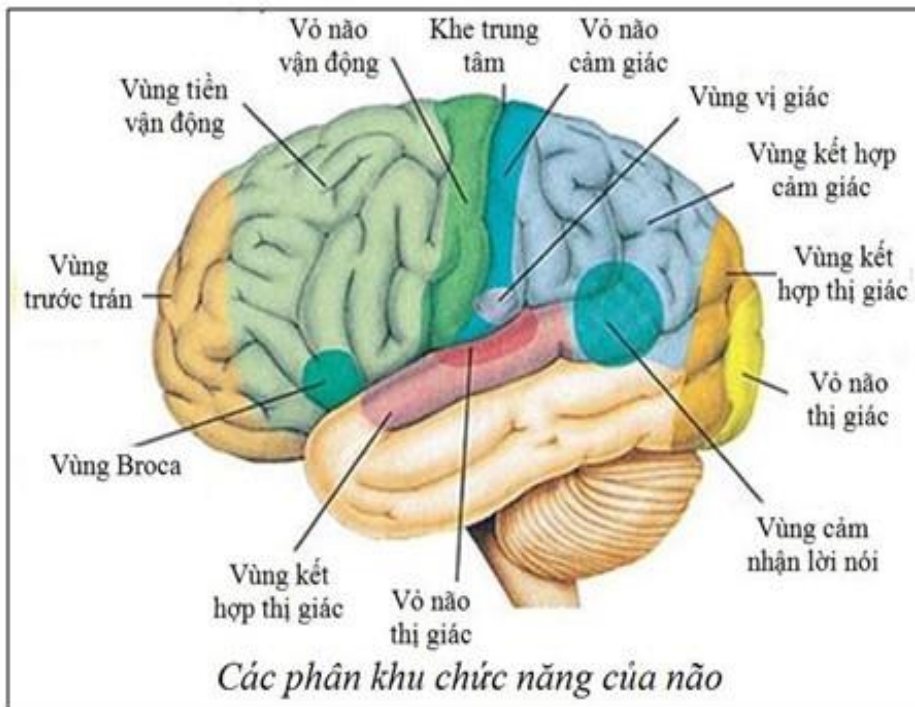
*Di truyền là sự **tái tạo** ở trẻ những nét sinh học giống với cha mẹ.*

*Một số thuộc tính sinh học mà trẻ có được khi mới sinh, do di truyền được ở cha mẹ, được gọi là những **thuộc tính bẩm sinh di truyền**.*

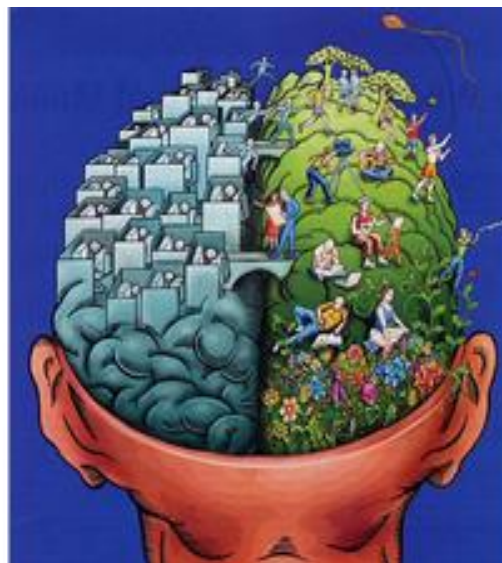
BẨM SINH – DI TRUYỀN

Vai trò:

- *sức sống trong bản chất tự nhiên*
 - *khả năng hoạt động có kết quả trong một số lĩnh vực nhất định với phạm vi khá rộng*
 - ***là tiền đề vật chất**, là khả năng tiềm tàng, là điều kiện cần thiết cho sự phát triển nhân cách.*
-

Thực tế
 Từ ngữ
 Logic
 Con số
 Chi tiết
 Ph/ pháp
 Phân tích
 Toán học
 Tổ chức
 Thời gian

Mơ mộng
 Hình ảnh
 Sáng tạo
 Màu sắc
 Tổng thể
 Cảm giác
 Trực giác
 Âm nhạc
 Bản chất
 Không gian

2. Các đặc điểm chịu ảnh hưởng mạnh mẽ bởi cấu tạo di truyền.

Các đặc điểm thể chất	Các đặc điểm trí tuệ	Các đặc điểm và rối loạn về mặt tình cảm
Chiều cao Chứng béo phì Giọng nói Mức hư răng Năng khiếu điền kinh Tuổi thọ Cường độ hoạt động	Kí ức Năng khiếu được đánh giá bằng các trắc nghiệm thông minh Thiếu khả năng đọc Chậm phát triển trí tuệ	Tính nhút nhát Tính hướng ngoại Tính đa cảm Tính dễ kích động Chứng tâm thần phân liệt Chứng lo âu

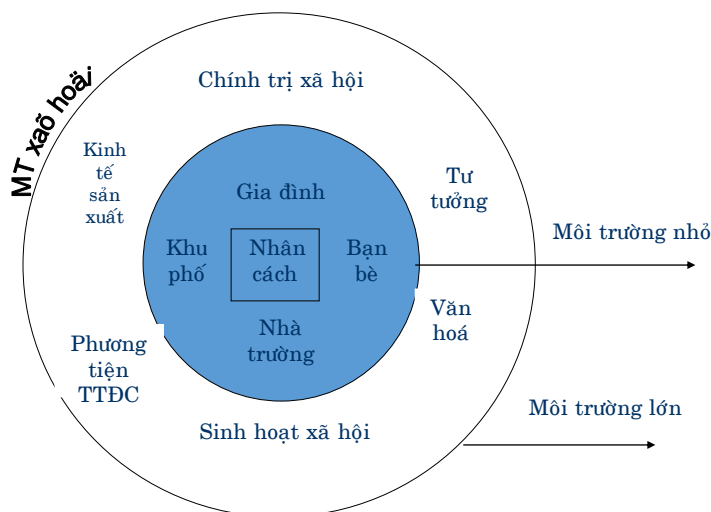
CÁC YẾU TỐ ẢNH HƯỞNG ĐẾN SỰ PHÁT TRIỂN NHÂN CÁCH.

MÔI TRƯỜNG

KHÁI NIỆM

- *Môi trường là hệ thống phức hợp các hoàn cảnh bên ngoài, các điều kiện tự nhiên và xã hội xung quanh cần thiết cho sự sinh hoạt và phát triển của con người.*
- *Các loại môi trường: Môi trường tự nhiên Môi trường xã hội*
- *Môi trường xã hội gồm có môi trường xã hội lớn và môi trường xã hội nhỏ*

Sơ đồ môi trường xã hội

Vai trò của yếu tố môi trường

- Điều kiện cần thiết để những tư chất có tính người ở đứa trẻ được phát triển
- Góp phần tạo nên động cơ, mục đích, cung cấp phương tiện, điều kiện cho hoạt động giao lưu

Vai trò của yếu tố môi trường

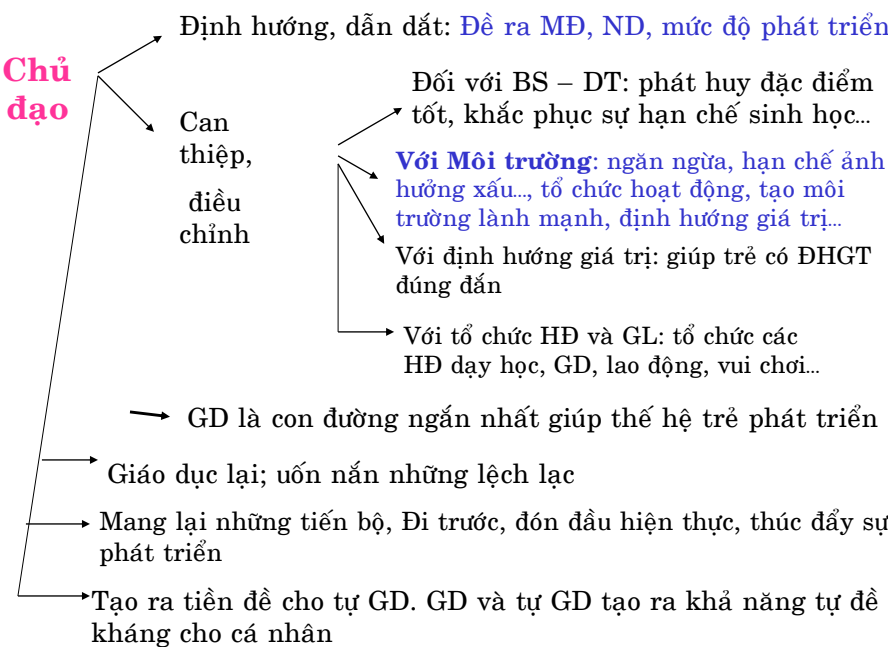
- Tính chất và mức độ ảnh hưởng của môi trường đối với sự phát triển nhân cách tùy thuộc vào lập trường, quan điểm, thái độ của cá nhân đối với các ảnh hưởng đó, tùy thuộc vào xu hướng và năng lực của cá nhân tham gia vào cải biến môi trường (tích cực hay tiêu cực, mạnh hay yếu).

CÁC YẾU TỐ ẢNH HƯỞNG ĐẾN SỰ PHÁT TRIỂN NHÂN CÁCH.
GIÁO DỤC VÀ TỰ GIÁO DỤC

Khái niệm

- *Giáo dục là một quá trình tác động có mục đích,*
 - *được tổ chức một cách có kế hoạch, có phương pháp*
 - *nhằm hình thành và phát triển nhân cách con người*
 - *phù hợp với những yêu cầu của xã hội trong mỗi giai đoạn phát triển của nó*
-

Vai trò của giáo dục

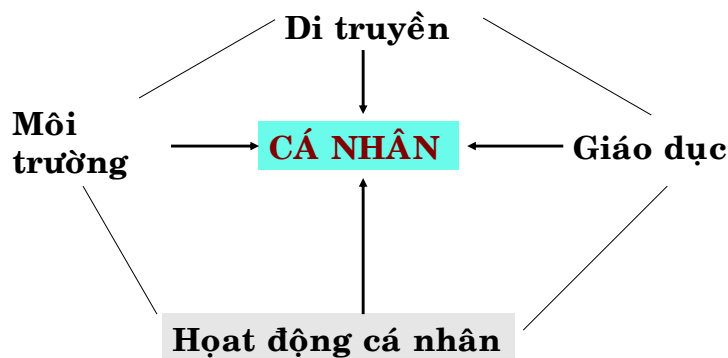

Kết luận sư phạm

(Những điều kiện để GD có vai trò chủ đạo)

- ✓ Tổ chức được các hoạt động và giao lưu
- ✓ Kết hợp chặt chẽ giáo dục và tự giáo dục.
- ✓ Phải đi trước, đón đầu sự phát triển của xã hội và của cá nhân.

Hoạt động cá nhân được coi là nhân tố quyết định trực tiếp sự hình thành và phát triển nhân cách.

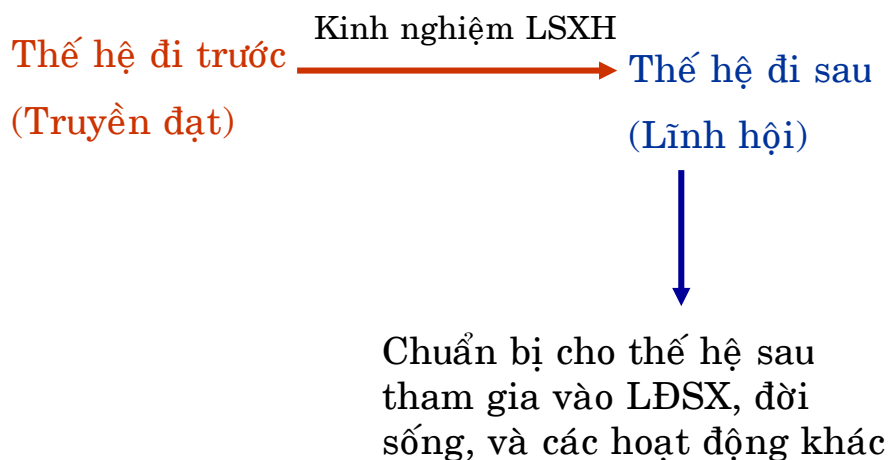

*Nhân tố di truyền đóng vai trò tiền đề.
 Nhân tố môi trường đóng vai trò điều kiện .
 Nhân tố giáo dục đóng vai trò chủ đạo.
 Hoạt động cá nhân đóng vai trò quyết định trực tiếp.*

Các khái niệm cơ bản

Hãy liệt kê tất cả những hoạt động do nhà trường, thầy cô tổ chức cho học sinh tham gia

I. Giáo dục là một hiện tượng xã hội

II. GIÁO DỤC (THEO NGHĨA RỘNG):

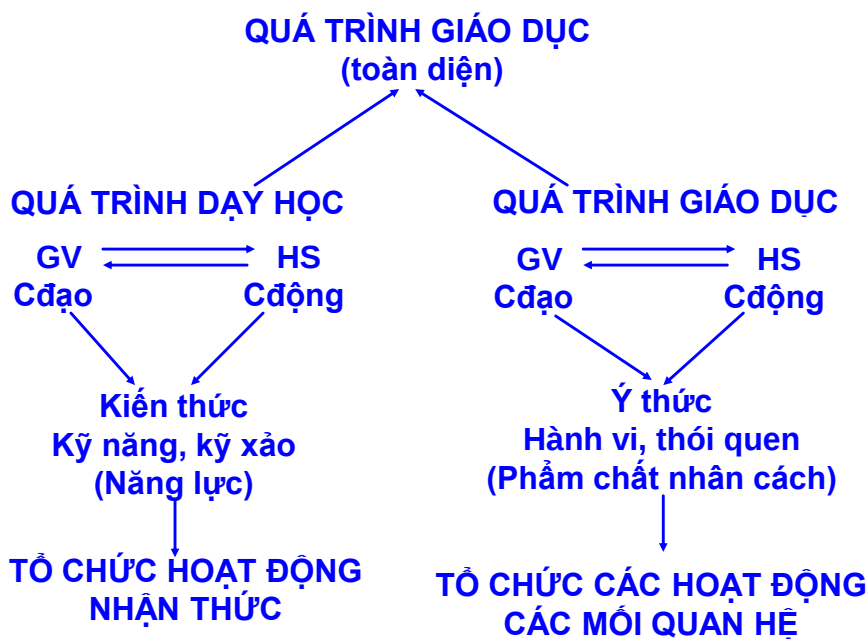
- là một quá trình toàn vẹn hình thành nhân cách,
- được tổ chức một cách có mục đích và có kế hoạch,
- thông qua các hoạt động và các quan hệ
- giữa người giáo dục và người được giáo dục

III. GIÁO DỤC (theo nghĩa hẹp):

- là một bộ phận của giáo dục tổng thể,
- là quá trình hình thành
 - niềm tin, lý tưởng, động cơ,
 - tình cảm, thái độ,
 - những nét tính cách, hành vi và thói quen cư xử đúng đắn trong xã hội

IV. DẠY HỌC

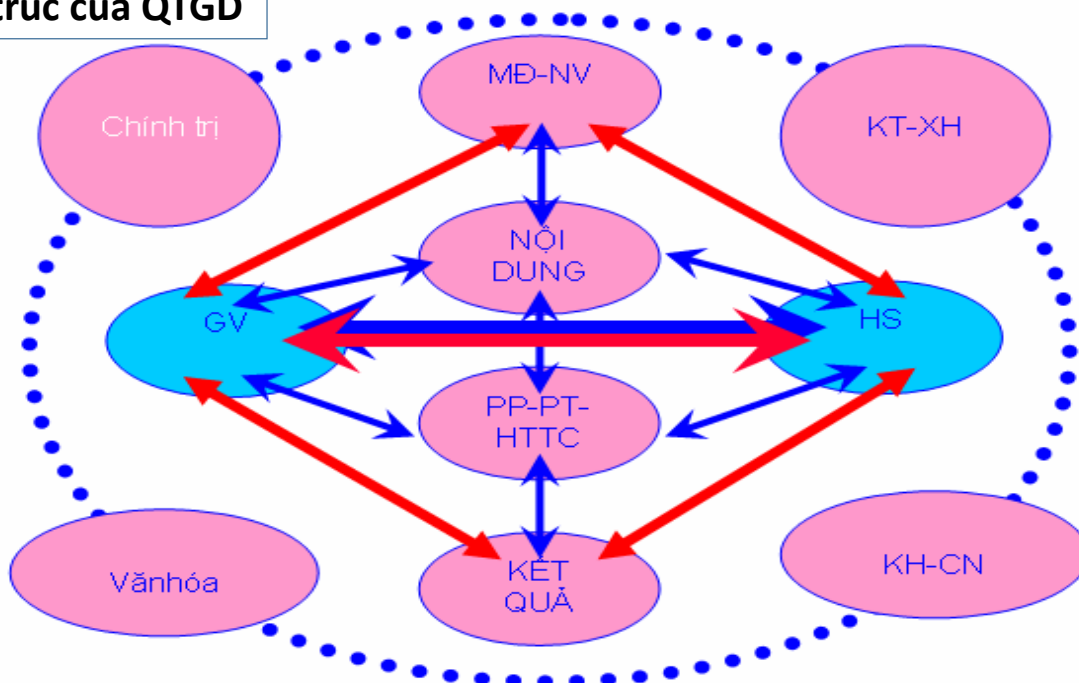
- là một bộ phận của quá trình giáo dục toàn vẹn nhân cách,
- tác động qua lại giữa **giáo viên** và **người học**
- những **tri thức khoa học, những kỹ năng, kỹ xảo hoạt động nhận thức và thực tiễn**,
- hình thành thế giới quan, phát triển năng lực sáng tạo và xây dựng các phẩm chất

TÓM LẠI:

1. GD (nghĩa rộng): *Hình thành nhân cách toàn vẹn*
2. GD (nghĩa hẹp) *Hình thành:*
 - *Niềm tin, lý tưởng, Động cơ,*
 - *Tình cảm, thái độ,*
 - *Hành vi, thói quen*
3. Dạy học: *Là QT truyền thụ và lĩnh hội những tri thức KH, những KN, KX*

V. Cấu trúc của QTGD

VII. Chức năng của quá trình giáo dục.

Chức năng giáo dục: trang bị cho người học một hệ thống tri thức khoa học, hình thành các kỹ năng kỹ xảo tương ứng.

Biết → Hiểu → Vận dụng

Chức năng giáo dục: xây dựng một hệ thống: Niềm tin, thái độ, Phẩm chất đạo đức, Phẩm chất ý chí

Chấp nhận → Tự ý thức thực hiện

Xác định chức năng và cấu trúc của một quá trình dạy học

VII. Chức năng của quá trình giáo dục.

Chức năng phát triển: Phát triển ở người được GD các năng lực

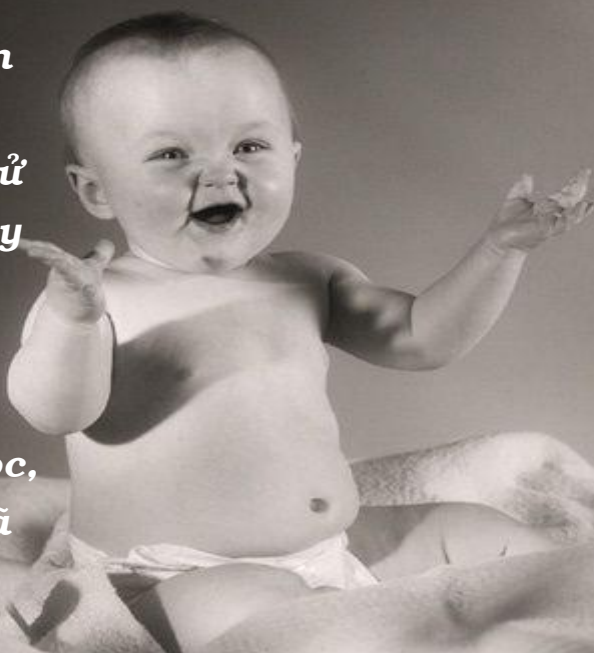
- Nhận thức: quan sát, TD, TN, tưởng tượng...
 - Hoạt động thực tiễn: tổ chức hoạt động học, chơi, vệ sinh, giờ ăn cho trẻ...
-

VIII. Mục đích giáo dục của nền giáo dục xã hội chủ nghĩa

- Con người phát triển toàn diện là mục đích của nền giáo dục chân chính
- Khái niệm con người phát triển toàn diện

Phát triển toàn diện con người là một tất yếu lịch sử mang tính quy luật về giải phóng con người, giải phóng dân tộc, giải phóng xã hội.

KHÁI NIỆM VỀ CON NGƯỜI PHÁT TRIỂN TOÀN DIỆN

- Nhu cầu và năng lực phong phú của con người được phát triển và vận dụng một cách tự do và đầy đủ.
 - Những chức năng xã hội → con người đó luân phiên đảm nhiệm → **phương thức của hoạt động sống = những phương thức hoạt động và giao lưu** → nhu cầu phong phú của con người.
 - Gắn chặt và bao hàm cả tính cân đối và hài hòa, tính thống nhất và tính toàn vẹn của nhân cách
-

b) Mục đích giáo dục ở nước ta (trong thời kỳ công nghiệp hóa, hiện đại hóa.)

i. MỤC ĐÍCH HỆ THỐNG

- ❖ Nâng cao dân trí
- ❖ Đào tạo nhân lực
- ❖ Bồi dưỡng nhân tài

iii. Mô hình nhân cách

(Nghị quyết Hội nghị lần thứ hai Ban chấp hành Trung ương đảng (khóa VIII))

Xây dựng những con người và thế hệ phát triển toàn diện, thiết tha, gắn bó với độc lập dân tộc và CNXH, có đạo đức trong sáng, có ý chí kiên cường, xây dựng và bảo vệ Tổ quốc, CNH, HĐH đất nước,

giữ gìn và phát huy tiềm năng của dân tộc, có năng lực tiếp thu tinh hoa văn hóa dân tộc, phát huy tiềm năng của dân tộc và con người Việt Nam, có ý thức cộng đồng và phát huy tính tích cực của Việt Nam, làm chủ tri thức và công nghệ hiện đại, có tư duy sáng tạo,

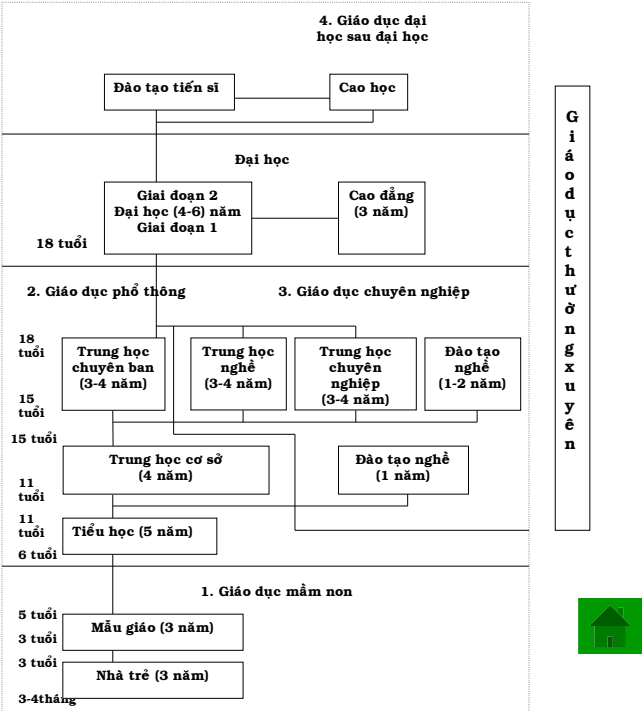
có kĩ năng thực hành giỏi, có tác phong công nghiệp, có tính tổ chức và kỉ luật, có sức khỏe, là những người thừa kế xây dựng xã hội vừa “hồng” vừa “chuyên”

NHỮNG NHIỆM VỤ GIÁO DỤC CỦA NHÀ TRƯỜNG XÃ HỘI CHỦ NGHĨA VIỆT NAM

- ❖ Nhiệm vụ giáo dục trí tuệ (Trí dục)
- ❖ Nhiệm vụ giáo dục đạo đức (Đức dục)
- ❖ Nhiệm vụ giáo dục lao động (Giáo dục lao động)
- ❖ Nhiệm vụ giáo dục thể chất (Thể dục)
- ❖ Nhiệm vụ giáo dục thẩm mỹ (Mĩ dục)
- ❖ Mối liên hệ giữa các nhiệm vụ

Sơ đồ
cơ
cấu
khung
hệ
thống
giáo
dục
quốc
dân
Việt
Nam

ĐỔI MỚI GIÁO DỤC

1. Chiến lược giáo dục hiện nay

Chiến lược là những tư tưởng, quan điểm cơ bản chỉ đạo việc thực hiện QTGD.

6 định hướng phát triển GD và ĐT trong Nghị quyết TW II, khóa 8 của Đảng

a) Giữ vững mục tiêu XHCN của GD.

Thể hiện ở chỗ đào tạo những lớp người vừa hồng, vừa chuyên, đáp ứng yêu cầu xây dựng và bảo vệ tổ quốc (Mục tiêu GD)

b) Phải thực sự coi GD là quốc sách hàng đầu

Tại sao nói GD quyết định sự phát triển của đất nước?

6 định hướng phát triển GD và ĐT trong Nghị quyết TW II, khóa 8 của Đảng

- c) GD&ĐT là sự nghiệp của Đảng, nhà nước và của toàn dân- Xã hội hóa GD→ Xã hội học tập.
- d) GD&ĐT gắn với nhu cầu phát triển KT- XH, xác định GD&ĐT phải gắn cả về qui mô, cơ cấu, ngành nghề, trình độ vùng miền trong quá trình phát triển.
- e) Thực hiện công bằng trong GD và ĐT tạo điều kiện ai cũng được học hành
- f) Đa dạng hóa các loại hình GD, đảm bảo mọi tầng lớp nhân dân, mọi người đều học được. Tuy nhiên cần tăng cường quản lí chặt chẽ, để bảo đảm chất lượng.

Kết luận:

Đại hội IX tiếp tục khẳng định: **GD và ĐT là quốc sách hàng đầu**. Phát triển GD và ĐT là một trong những **động lực thúc đẩy** sự nghiệp CNH, HĐH, là **điều kiện để** **phát huy nguồn lực người**, là yếu tố cơ bản phát triển XH, tăng trưởng kinh tế nhanh và bền vững.

Phần 3. LÍ LUẬN DẠY HỌC

47

Thảo luận nhóm

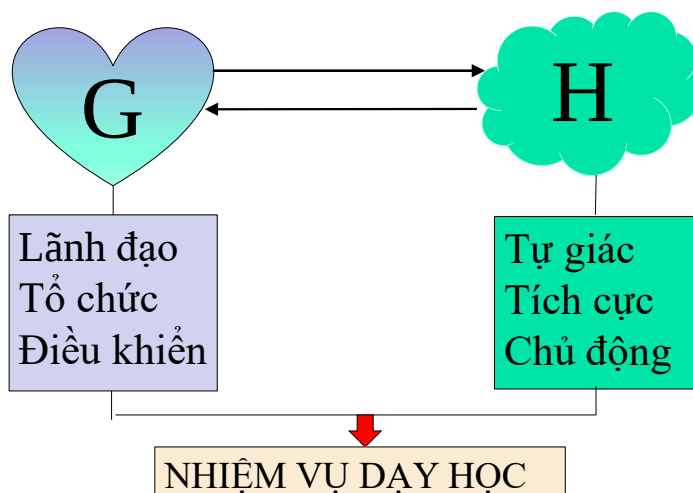
- Quá trình dạy học là gì?
- Vẽ sơ đồ quá trình dạy học, từ đó phân tích vai trò của giáo viên và học sinh trong quá trình đó.
- Cho ví dụ minh họa

I. Quá trình dạy học (QTDH):

1. Khái niệm:

QTDH là quá trình dưới sự lãnh đạo, tổ chức, điều khiển của người dạy, người học tự giác, tích cực, chủ động tự tổ chức hoạt động học tập của mình nhằm thực hiện các nhiệm vụ dạy học.

QUÁ TRÌNH DẠY HỌC

2. Nhiệm vụ dạy học:

- a) **Tổ chức, điều khiển HS nắm vững hệ thống tri thức phổ thông** cơ bản, hiện đại, phù hợp với thực tiễn đất nước về tự nhiên, xã hội, con người Việt Nam; đồng thời rèn luyện cho học sinh hệ thống kỹ năng, kỹ xảo tương ứng (chức năng giáo dục)
- b) **Tổ chức, điều khiển HS phát triển năng lực** nhận thức, phẩm chất trí tuệ đặc biệt là năng lực tư duy độc lập, sáng tạo (chức năng phát triển)
- c) **Tổ chức, điều khiển HS hình thành cơ sở TGQKH, những phẩm chất** đạo đức nói riêng và phát triển nhân cách nói chung (chức năng giáo dục).

3. Logic của QTDH:

Khái niệm logic của QTDH:

Lôgic của QTDH là trình tự vận động hợp quy luật của QTDH, nhằm giúp HS đi từ trình độ tri thức, kỹ năng, kỹ xảo, sự phát triển năng lực trí tuệ tương ứng khi bắt đầu nghiên cứu môn học nào đó đến trình độ tri thức, kỹ năng, kỹ xảo...tương ứng khi kết thúc môn học đó.

Lôgic của QTDH diễn ra theo các khâu cơ bản sau:

Các khâu của QTDH:

a/ **Kích thích thái độ tích cực của HS:** Mở đầu một vấn đề mới, GV đưa HS vào tình huống có vấn đề để HS ý thức được nhiệm vụ học tập; tích cực, tự giác, hứng thú tham gia giải quyết vấn đề.

b/ **Tổ chức, điều khiển HS lĩnh hội tri thức mới:**

- Tổ chức, điều khiển HS tri giác tài liệu học tập nhằm hình thành những biểu tượng mới làm cơ sở để hình thành khái niệm.
- Tổ chức, điều khiển HS tiến hành các thao tác tư duy để hình thành khái niệm. Việc tổ chức tốt giai đoạn này sẽ giúp HS phát triển tư duy logic, phát triển năng lực nhận thức.

2. Các khâu của QTDH:

- c/ **Tổ chức, điều khiển HS củng cố tri thức:** GV cần tổ chức, hướng dẫn HS biết cách ghi nhớ, ôn tập, vận dụng TT, ...
- d/ **Tổ chức, điều khiển HS rèn luyện kỹ năng, kỹ xảo:** để hình thành kỹ năng, kỹ xảo vận dụng tri thức, giải quyết các nhiệm vụ thực tiễn... GV cần tổ chức cho HS luyện tập thường xuyên có hệ thống, có kế hoạch.
- e/ **Kiểm tra, đánh giá và tổ chức cho HS tự kiểm tra, đánh giá** việc nắm tri thức, kỹ năng, kỹ xảo

Phân tích logic của quá trình dạy học.

Vận dụng: Thiết kế các khâu của một quá trình dạy học